

Maade. Det er mit Hovedsynspunkt overfor det ærede Medlem Hr. Povlsen. Ogsaa det ærede Medlem kunde jo tænke sig, ja erklærede, at Vilkaarene kunde blive saadanne i Statskirken, i Folkekirken, under Hedenskabet, at der ikke var andet for, end at den kristne Menighed gik ud; men han holdt saa længe som muligt paa Folkekirken, han frygtede det, han kaldte den organiserede Frikirke. Dertil vil jeg for det første sige, som jeg sagde i min Replik i Gaar: det beror paa Kirkens Medlemmer selv, hvilken Frikirke eller hvilke Frikirker eller hvilke frie Menigheder de selv skaber sig. Men Ordet „en organiseret Frikirke“, hvad vil det sige? En vis Grad eller Art af Organisation maa der til i enhver Samfundsdannelse; ogsaa en rent fri, aandelig dannet Menighed vil alligevel maatte have en vis Ramme, et vist ydre Grundlag, danne en Slags Forening, den være ganske uafhængig af Staten, den være ganske uafhængig af et Kirkesamfund. Selv en fuldkommen fri, independentisk Menighed maa danne en Forening, maa have en Medlemsprotokol, maa have en Generalforsamling, eller hvad man skal kalde det, en Bestyrelse, eventuelt en Formand, det er: en Organisation.

Det, det ærede Medlem frygter, den organiserede Frikirke, er altsaa en Frikirke af vidt Omfang, omspændende de fleste af Landets Menigheder, hvor man gennem Organisation vil søge at paatrykke hele dette Kirkesamfund og dets enkelte Medlemmer det samme uniformerede, stereotype aandelige Præg. Og saa er det, jeg opkaster det Spørgsmaal og har opkastet det i de senere Aar: Er der under danske Forhold, med den Baggrund, vi har for vor Udvikling, mere Fare derfor i en Frikirke, under frikirkelige Tilstande, hvordan de nu maatte forme sig, end der kan blive det under visse politiske Forhold, under et konservativt, reaktionært Styre, som vi til Tider har, som vi forhaabentlig bliver af med, som vi kan faa igen.

Der er det, jeg ikke er ganske enig med det ærede Medlem. Jeg tror, der er stor Fare for, at vi under et konservativt eller endog reaktionært politisk Styre maaske kan faa mere af den Slags uniformerende, aandstyrannisk Kirkepolitik, end vi vilde faa i en Frikirke eller i flere Frikirker, som Forholdene nu en Gang har formet sig herhjemme. Under visse politiske Forhold vil netop disse kirkepolitiske Spørgsmaal med Flid fra en vis Side blive draget ind i Landets Politik, i Valgpolitikken.

Det er det, jeg frygter, det er det, jeg afskyr. Og jeg vil sige, jeg afskyr det mere end jeg frygter det.

Det skete ogsaa med Vaalsesagen, om Jomfrufødselen. Det ærede Medlem husker bedre end nogen, at et saadant rent — hvad skal jeg kalde det — aandeligt Spørgsmaal eller teologisk Lærespørgsmaal virkelig kom til at dele f. Eks. den danske Presse paa den mærkværdige Maade, at hele Højrepressen og vistnok omtrent hele Venstrepressen holdt paa Jomfrufødselen, hvorimod den radikale og den socialdemokratiske Presse — jeg vil ikke sige stillede sig tvivlende dertil, men lod det være et Spørgsmaal, Kirken selv maatte afgøre. Den Slags Delinger er ikke hyggelige. (En Stemme: Hør!). Det glæder mig netop fra et Medlem af det nuværende Regeringsparti at høre dette Hør. Det er ikke hyggeligt. Det er saa falsk, saa forløjet, saa modbydeligt, at jeg nødig vilde have en Gentagelse deraf. Et Misbrug fra en vis Side af et teologisk Lærespørgsmaal til at slaa politisk Mønt af, til at spekulere i den værste Uvidenhed, dette kirkepolitiske Demagogi er dog værre end almindeligt politisk Demagogi.

Det er mit Hovedargument for, at Tiden snart maa være kommet til at komme ud af denne Sammenfiltrering, dette Hedenskab — for at bruge det ærede Medlem Hr. Moltesens Ord. Og saa er jo Spørgsmaalet, om ikke netop Fristelsen, naar Kirken skilles fra Staten, bliver mindre, end hvor disse Spørgsmaal let filtreres sammen med Valgpolitik. Jeg tror ikke, at saa mange Højreblade i 1916 og 1917 havde været saa ortodokse Tilhængere af Dogmet om Jomfrufødselen, hvis vi havde haft en Frikirke, der selv afgjorde den Slags Sager, som de var det nu, da dette Spørgsmaal kunde blive Sprængminen under det radikale Ministerium. Saa kan Tilhængerne af Dogmet om Jomfrufødselen sige, at saa maa vi endelig bevare Statskirken, for derved faar vi betydelig flere Tilhængere af dette Dogme, og hvis det er et Salighedsvilkaar — man har jo døbt Folk med Sværdet —, saa kan man jo søge at faa konservative og Venstre-mænd til at tro paa, at dette Dogme er det ene saliggørende, ved at stille en politisk Gevinst i Udsigt; det er for saa vidt ikke værre at stille en politisk Gevinst i Udsigt end at ville omvende Folk med Sværdet, men jeg tror nu ikke, det hører vor Tid til. Jeg tror, at ved at Kirken skilles fra Staten, bliver der mindre Fri-